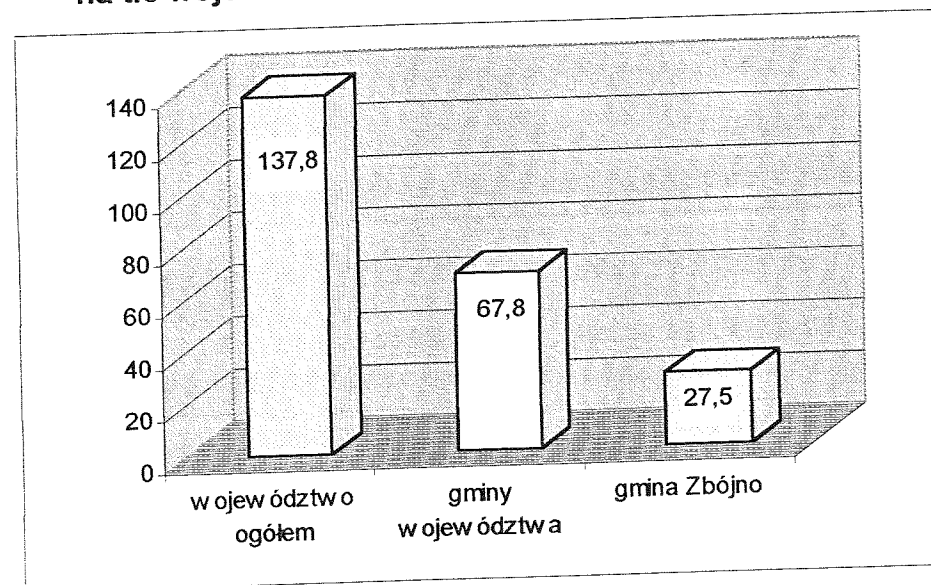

**Abonenci telefonii przewodowej w gminie Zbójno
na tle województwa wrocławskiego na 1000 ludności**

Dla przedstawienia pełnego obrazu telekomunikacji na obszarze gminy należy mieć na uwadze specyficzne cechy telekomunikacji na terenach słabo zurbanizowanych. Niska gęstość zaludnienia i znaczne rozproszenie terytorialne skupisk ludzkich powodują większe niż na innych obszarach koszty budowy sieci telefonicznej.

Charakteryzując pokrótce stan infrastruktury telekomunikacyjnej należy stwierdzić, że podstawowym problemem gminy jest zbyt mała pojemność central telefonicznych, brak sieci telefonicznej, którą należałoby sukcesywnie rozbudowywać, oraz zainstalowanie centrali cyfrowej, tzw. cyfryzacja sieci telekomunikacyjnej.

2.6.3.5. Zaopatrzenie w gaz

W gminie rozwinięta jest gospodarka gazem bezprzewodowym, który używany jest w gospodarstwach domowych głównie do przygotowywania posiłków. 545 gospodarstw rolnych zaopatruje się w gaz z butli gazowych, co stanowi 64% ogółu gospodarstw.

Zgodnie z „Analizą efektywności gazyfikacji województwa wrocławskiego” opracowana przez Biuro Projektów Gazownictwa „Gazoprojekt” - Wrocław istnieje możliwość gazyfikacji gminy gazem ziemnym wysokometanowym poprzez projektowany regionalny gazociąg wysokoprężny DN 200 jako odgałęzienie od istniejącego gazociągu wysokoprężnego DN 500 Włocławek - Płońsk.

Paliwo gazowe jest nośnikiem czystej energii „przyjaznej” dla środowiska naturalnego. Szerokie zastosowanie gazu ziemnego wysokometanowego dla celów technologicznych i grzewczych przyczyni się do znacznej poprawy środowiska przyrodniczego na terenie gminy.

2.6.3.6. Gospodarka odpadami

Wzrost gromadzenia odpadów typu komunalnego na wsiach stwarza pilną potrzebę właściwego unieszkodliwiania tych nieczystości.

Składowanie odpadów na wysypiskach nieorganizowanych nie zabezpiecza neutralizacji tych nieczystości, a wręcz skaża środowisko.

Wysypisko to zorganizowane i kontrolowane unieszkodliwianie śmieci na specjalnie wybranym terenie z zachowaniem technicznych i sanitarnych warunków. Wysypisko w gminie zlokalizowane jest we wsi Rembiocha, na nieużytku o powierzchni 2,56 ha, otoczonym lasem iglastym. Pojemność wysypiska wg. geometrycznego ukształtowania wynosi $V_c = 21\ 000\ m^3$.

Mimo istnienia gminnego wysypiska odpadów komunalnych ca 90% gospodarstw rolnych zagospodarowuje śmieci we własnym zakresie.

Należy dążyć do uporządkowania systemu odbioru śmieci z poszczególnych gospodarstw, co wiąże się z siecią pojemników na odpady oraz rozwojem sieci taboru asenizacyjnego do wywożenia śmieci na gminne wysypisko.

2.6.3.7. Gospodarka energetyczna

Gmina Zbójno zasilana jest w energię elektryczną z głównych punktów zasilania (GPZ 110/15 kV) zlokalizowanych na terenie sąsiednich gmin:

- GPZ 110/15 kV Lipno o mocy 28 MW - podstawowe źródło zasilania gminy w energię elektryczną
- GPZ 110/15 kV Kawęczyn (województwo toruńskie)

Obecna sieć zasilająca i rozdzielcza średniego napięcia pracuje na napięciu 15 kV.

Przez teren gminy przebiegają linie terenowe, magistralne, napowietrzne 15 kV o przekroju AFL - 35 i AFL - 50 (w niewielkich fragmentach AFL - 25). Wszystkie linie magistralne mają możliwość dwustronnego zasilania, stacje transformatorowe 15/0,4 kV zasilane są jednostronnie.

Optymalny obszar zasilania z GPZ-ów 110/15 kV nie pokrywa całego terenu gminy. Istnieje konieczność modernizacji linii energetycznych średniego napięcia oraz rozbudowa związana z rozwojem gminy.

2.6.4. Wnioski

2.6.4.1. Uwarunkowania inspirujące rozwój

- Wysoka dynamika przyrostu sieci wodociągowej
- Podjęta realizacja gminnej oczyszczalni ścieków typu mechaniczno - biologicznego z punktem zlewnym, do którego będą dowożone ścieki z terenu gminy
- Istniejące gminne wysypisko odpadów komunalnych

2.6.4.2. Uwarunkowania ograniczające rozwój

- Konieczna rozbudowa i modernizacja gminnych ujęć wody
- Brak lokalnych systemów oczyszczania ścieków dla wsi o zwartej zabudowie oraz lokalnych przydomowych oczyszczalni ścieków (3 istniejące w gminie)
- Rozwój sieci taboru asenizacyjnego do wywożenia śmieci z poszczególnych posesji na gminne wysypisko
- Modernizacja linii energetycznych średniego napięcia oraz rozbudowa w miarę potrzeb
- Wymiana central analogowych na cyfrowe oraz tzw. cyfryzacja sieci telekomunikacyjnej oraz dalsza rozbudowa sieci telefonicznej
- Budowa sieci gazowej uzależniona od budowy gazociągu regionalnego DN 200 jako odgałęzienia od gazociągu wysokoprężnego DN 500 Włocławek – Płońsk

2.7. Uwarunkowania wynikające ze stanu i funkcjonowania układu komunikacyjnego

2.7.1. Opis ogólny układu

Układ funkcjonalny komunikacji gminy i wsi Zbójno składa się wyłącznie z sieci dróg kołowych.

Występujące na terenie gminy drogi zostały sklasyfikowane jako:

- krajowe
- wojewódzkie
- gminne

2.7.2. Uwarunkowania zewnętrzne

Gmina i wieś Zbójno łączy się z zewnętrznym układem komunikacji regionu za pomocą sieci dróg krajowych i wojewódzkich, które stanowią połączenia:

a) krajowe

- stolicy z miastami będącymi siedzibami województw
- międzywojewódzkie

b) wojewódzkie

- miast z miejscowościami będącymi siedzibą urzędów stopnia podstawowego
- tych miejscowości z wsiami, punktami obsługi rolnictwa, stacjami kolejowymi itp.

2.7.2.1. Drogi krajowe

Przez teren gminy Zbójno przebiegają trasy dwóch dróg krajowych. Są to drogi:

- Nr 555 Kikół – Golub Dobrzyń
- Nr 556 Ostrowite - Zbójno

Na terenie gminy w/w drogi posiadają nawierzchnię utwardzoną (asfaltobeton), droga Nr 555 jest drogą IV klasy technicznej, droga Nr 556 - V klasy technicznej.

Aktualnie wg opracowania „RUCH DROGOWY – 1995” wyd. „Transprojekt” Warszawa – średni dobowy ruch pojazdów samochodowych, charakter ruchu oraz wskaźnik wzrostu w stosunku do roku 1990 przedstawia się następująco:

Lp. Nr drogi	przebieg	Średni dobowy ruch pojazdów samochodowych w 1995r. (szt.)	Charakter ruchu	Wskaźnik wzrostu w stosunku do 1990r.	Uwagi
1	2	3	4	5	6
1. 555	Kikół – Golub Dobrzyń od Kikoła do Zbójna od Zbójna w stronę Golubia Dobrzynia	750 650	gospodarczy	1,4 ÷ 1,8	
2. 556	Ostrowite - Zbójno	550	gospodarczy	1,4 ÷ 1,8	

2.7.2.2. Drogi wojewódzkie

Drogi zaliczone do kategorii dróg wojewódzkich - występujące na terenie gminy Zbójno to:

- 46612 (Dulsk) – gr. woj. - Sitno
- 46617 Ugoszcz - Obory
- 46618 (Dulsk) - gr. woj. - Stary Kobrzyniec
- 46631 Ruże – Łukaszewo
- 46632 Zbójno – Chrostkowo – gr. woj. (Blinno)
- 46633 Obory – Wildno
- 46636 Sitno – Mazowsze – gr. woj. (Krzykomy)
- 46637 (Świętosław) – gr. woj. – Działyń
- 46638 Sitno – Wielgie
- 46639 Działyń - Klonowo

Drogi wojewódzkie są drogami V klasy technicznej, posiadają nawierzchnię utwardzoną (asfaltobeton). Jedna z dróg – Nr 46632 Zbójno – Chrostkowo – gr. woj. – Blinno – posiada odcinki o nawierzchni asfaltowej i betonowej. Brak danych odnośnie natężenia ruchu na drogach wojewódzkich.

2.7.3. Uwarunkowania wewnętrzne

Układ funkcjonalny wewnętrznego układu komunikacji kołowej gminy oprócz opisanych już w uwarunkowaniach zewnętrznych dróg krajowych i wojewódzkich składa się z sieci dróg gminnych oraz dróg o funkcji porównywalnej z drogami gminnymi.

2.7.3.1. Drogi gminne

Aktualny wykaz dróg gminnych - materiał posiadany przez Urząd Gminy w Zbójnie zawiera 24 drogi, które wyszczególniono w tabeli nr 8:

Tabela 8 Wykaz dróg gminnych – gmina Zbójno

Lp.	Nr drogi	Klasa techniczna	Nazwa drogi wg obowiązującego wykazu	Całkowita długość (km)	Uwagi
1	78		Podolina – Rudusk – Zbójno	5,626	
2	81		Klonowo – Ciepień	1,690	
3	84		Adamki – Wielgie	1,883	
4	89		Ruże – Zbójenko	4,040	
5	90		Kijaszkowo – Rembiocha – Nowogród	3,305	
6	91		Laskówiec – Pustki Działyńskie – Laskówiec – Frankowo	4,385	
7	92		Sitno – Macikowo	1,560	
8	93		Działyń – Węgiersk	1,430	

9	94	Ciechanówek – Działyn	1,850	
10	95	Rudaw – Działyn	2,178	
11	96	Ciepień – Zbójno	2,994	
12	97	Ciepień – Sikorki – gr. gm.	1,610	
13	98	Ciepień – Zosin – Podolina	2,742	
14	99	Frankowo – Wojnowo	1,998	
15	100	Ciepień – Zajeziórze – gr. gm.	1,394	
16	101	Klonowo – Liciszewy – gr. gm.	1,250	
17	102	Rudusk – Kiełbżak	0,580	
18	104	Działyn – Rembiocha	1,325	
19	105	Liciszewy – Działyn	2,695	
20	108	Wielgie – Liciszewy	1,440	
21	109	Adamki – Zbójenko	2,625	
22	110	Wojnowo – Ruże	1,530	
23	111	Wojnowo – Kazimierzewo	2,510	
24	112	gr. gm. – Giżynek – Ruże	0,244	
		Razem	55,934	

Drogi gminne w przeważającej większości posiadają nawierzchnię gruntową umocnioną żużlem, występuje również kilka odcinków dróg o nawierzchni bitumicznej, tłuczniowej oraz brukowej.

2.7.3.2. Ścieżki rowerowe

Na terenie gminy nie występują samodzielne trasy przeznaczone wyłącznie dla ruchu rowerów tzw. ścieżki rowerowe. Ruch rowerowy odbywa się po drogach publicznych na ogólnie przyjętych zasadach ruchu określonych w Kodeksie Drogowym.

W opracowywanym Studium w przypadku wyznaczenia szlaków komunikacji turystycznej należy poddać analizie potrzebę budowy oddzielnych ścieżek. Decydującym czynnikiem powinno być natężenie ruchu na drogach i wiążące się z tym utrudnienia i niebezpieczeństwa dla ruchu rowerowego.

2.7.3.3. Elementy zaplecza technicznego motoryzacji

2.7.3.3.1. Stacje Paliw

Na terenie gminy Zbójno funkcjonują dwie Stacje Paliw ogólnodostępne zlokalizowane we wsi Zbójno (w rejonie skrzyżowania dróg krajowych) oraz w Nowym Działyniu.

Obydwie Stacje są zarządzane przez osoby prywatne, Stacja w Zbójnie posiada wysoki standard urządzeń infrastruktury technicznej, jest Stacją patronacką Rafinerii Gdańskiej.

2.7.3.3.2. Stacje obsługi pojazdów

Na terenie gminy Zbójno funkcjonują pojedyncze warsztaty świadczące usługi w zakresie napraw pojazdów samochodowych. Są to zakłady o niskim stopniu nowoczesnienia i wyposażenia w sprzęt techniczny.

2.7.3.3.3. Parkingi

Na terenie gminy nie ma większych samodzielnych zespołów parkingowych umożliwiających parkowanie znacznej liczby samochodów. Place o niedużej liczbie miejsc postojowych zlokalizowane są we wsi Zbójno przed Urzędem Gminy, Kościołem oraz obiektami handlowo - usługowymi.

2.7.3.3.4. Garaże

Oprócz pojedynczych obiektów zlokalizowanych na działkach przez osoby prywatne nie występują garaże zgrupowane w zespoły.

2.7.3.4. Komunikacja zbiorowa

Podstawowym środkiem komunikacji zbiorowej na terenie gminy Zbójno jest Państwowa Komunikacja Samochodowa. Linie autobusowe obsługujące teren gminy zbiegają się w miejscowości gminnej Zbójno. Na trasach autobusów zlokalizowane są przystanki wyposażone w wiaty; wszystkie te obiekty stanowią własność gminy.

2.7.3.5. Transport towarowy

Transport towarów na terenie gminy odbywa się przy użyciu sprzętu przewozowego, głównie pojazdów ciężarowych i ciągników. Brak zorganizowanego – wyposażonego w większą ilość pojazdów przewoźnika świadczącego usługi transportowe. Rodzaj przewozów towarowych to głównie płody rolne, materiały budowlane oraz środki służące produkcji rolno – towarowej.

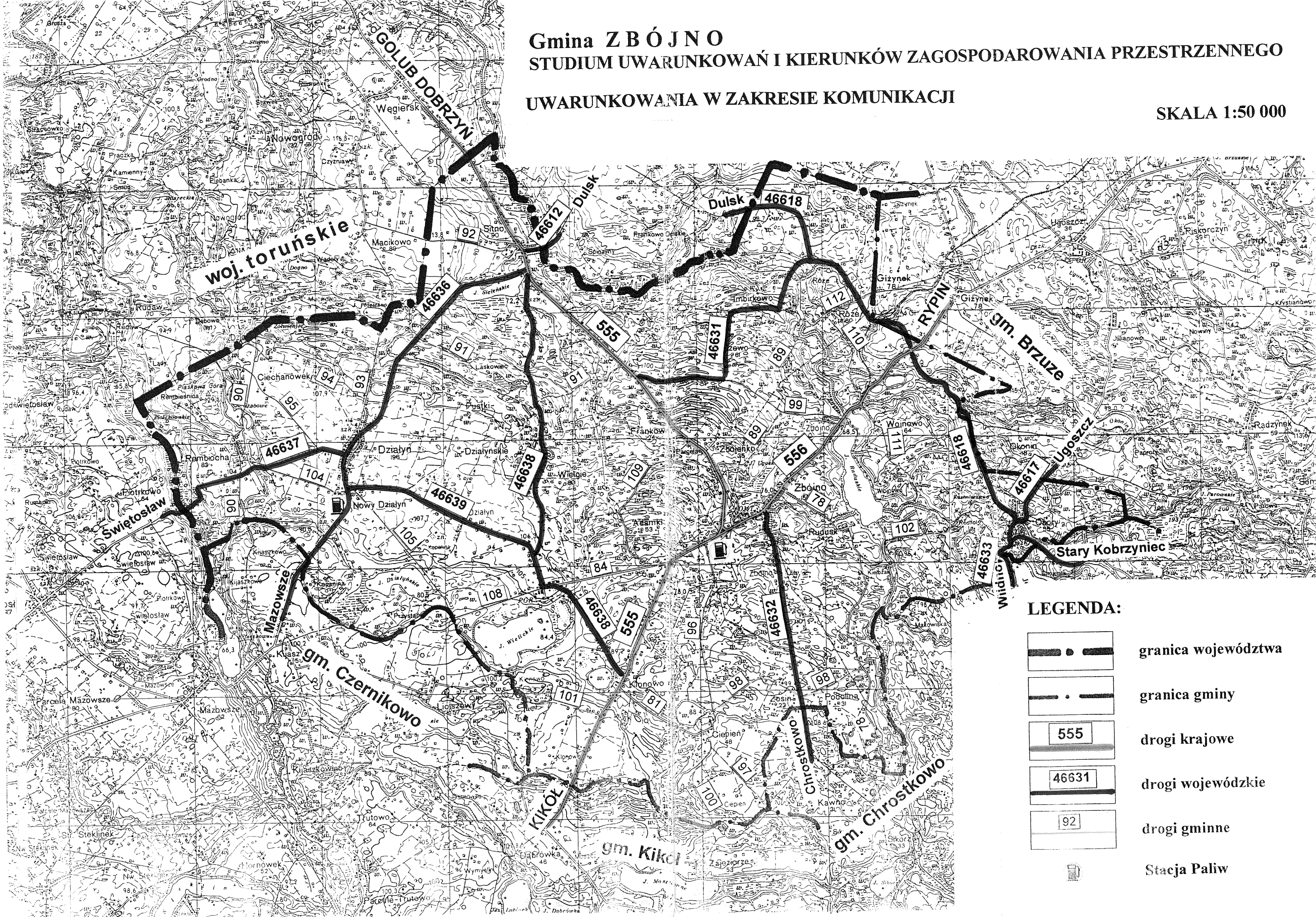
2.7.4. Uwarunkowania inspirujące bądź ograniczające rozwój

Poddając analizie układ komunikacyjny gminy Zbójno można stwierdzić, że istniejąca sieć dróg w zasadzie wystarcza do obsługi komunikacyjnej terenu. Trasa dróg krajowych przebiega centralnie przez obszar gminy oraz wieś gminną – co należy uznać jako układ korzystny. Trasy dróg wojewódzkich równomiernie zaznaczone są na obszarze gminy co umożliwia sprawną penetrację komunikacyjną terenu i jego rozwój.

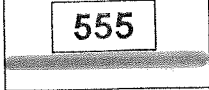
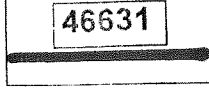
Istniejąca sieć dróg gminnych wymaga usprawnienia poprzez budowę nawierzchni utwardzonych, co wymaga wcześniejszego nadania drogom odpowiednich parametrów w zakresie szerokości, promieni łuków – zgodnie z wytycznymi odpowiednich normatywów i przewidywanymi natężeniami ruchu na drogach.

Mając na uwadze bogate walory krajobrazowe gminy oraz postulaty podniesienia atrakcyjności turystycznej należy rozważyć możliwość wyznaczenia oznakowanej trasy, która umożliwiłaby poznanie atrakcyjnych turystycznie miejsc na terenie gminy.

Gmina Z B Ó J N O
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
UWARUNKOWANIA W ZAKRESIE KOMUNIKACJI
SKALA 1:50 000

LEGENDA:

- granica województwa
- granica gminy
- drogi krajowe
- drogi wojewódzkie
- drogi gminne
- Stacja Paliw

2.8. Wnioski ogólne

2.8.1. Progi rozwoju przestrzennego gminy i wsi

Rozwój przestrzenny gminy zdeterminowany jest przez naturalne progi - bariery nieprzekraczalne (opłacalność ekonomiczna, ochrona wartości ekologicznych). Ważniejsze z nich usytuowane są w sposób następujący:

- przez gminę przebiegają w kierunku z północno-zachodniego do południowo-wschodniego doliny jezior tworząc główny system ekologiczny gminy,
- najważniejszy z nich to obszar doliny jeziora Ruduskiego, zaczynający się od wsi Ruże po wieś Obory i jezioro Oborskie.

Progi rozwoju przestrzennego gminy dla działań inwestycyjnych w celu ochrony wartości przyrodniczych określają:

- jeziora, doliny rzek i cieków jako obszary łąkowo - bagienne,
- kompleksy leśne,
- kompleksy gleb o wysokich wartościach do produkcji rolnej.

Rozwój przestrzenny wsi Zbójno determinują naturalne bariery wynikające z położenia miejscowości w odniesieniu do warunków geograficznych i przyrodniczych, niemożliwe do przekroczenia z uwagi na ochronę środowiska naturalnego, i co za tym idzie, ze względów ekonomicznych.

Progi rozwoju przestrzennego miejscowości Zbójno w zakresie inwestycji:

- duże kompleksy gruntów klas szczególnie chronionych,
- dolina jeziora Zbójeńskiego.

2.8.2. Ograniczenia rozwoju przestrzennego gminy i wsi

- Pewnym ograniczeniom urbanistycznym podlegają historyczne założenia parkowo-dworskie oraz zespoły ruralistyczne.
- Poważnym ograniczeniem w dowolności kształtowania zabudowy, jej funkcji i wielkości są tereny erozyjne o bardzo zróżnicowanej rzeźbie terenu i dużych spadkach. Będą to krawędzie dolin rzecznych i cieków oraz wszystkie obszary o spadkach powyżej 5%.

2.8.3. Preferencje rozwoju przestrzennego gminy i wsi

Uwzględniając wcześniej opisane progi i ograniczenia rozwoju przestrzennego gminy, preferuje się kierunki rozwoju dla działań inwestorskich takich jak mieszkalno-usługowych, usługowych z wyszczególnieniem terenów pod rozwój turystyki i rekreacji, produkcyjno usługowych, produkcji rolnej i obsługi rolnictwa.

2.8.4. Funkcje gminy i wsi

Dominującą funkcją gminy jest i będzie rolnictwo z uwagi na znaczny udział gleb wysokich klas bonitacyjnych (89%) oraz turystyka i rekreacja z uwagi na wysokie naturalne walory przyrodnicze – krajobrazowe gminy. Funkcjami uzupełniającymi mieszkalnictwo i usługi, skupiające się przede wszystkim w miejscowości gminnej.

Główne funkcje Zbójno jako miejscowości gminnej to centrum administracyjno-usługowe gminy, lokalny ośrodek rozwoju mieszkalnictwa, przemysł rolno-spożywczy i ośrodek obsługi rolnictwa.

2.8.5. Struktura osadnicza gminy

Gminnym ośrodkiem rozwoju jest miejscowość gminna Zbójno z wsią wspomagającą Działyń.

Struktury osadnicze gminy są średnio wykształcone, przeważa w znacznym stopniu zabudowa rozproszona.

Dokonano próby koncentrowania zabudowy mieszkalno - usługowej w większych wykształconych strukturach i najbardziej skupionej zabudowy w rejonach usług. Mamy tu kategorie wsi o funkcjach:

- mieszkalno-usługowej z dominacją usług i funkcją produkcyjno-usługową będą wsie: Zbójno, Działyń i Wielgie
- mieszkalno-usługowej i turystycznej będą wsie: Działyń i Rembiocha
- mieszkalno - usługowej z dominacją usług będzie wieś Ruże
- mieszkalno - usługowej i produkcji rolnej będzie tylko wieś Wielgie

We wszystkich ww. wsiach wyznaczono tereny rozwojowe do działań inwestycyjnych pod różne ww. funkcje.

Ponad to z uwagi na wysokie walory naturalne gminy wyznaczono szlak turystyczny motorowo-rowerowy o następującym przebiegu:
Zbójno, Ciepień, Klonowo, Wielgie, Działyń, Rembiocha, Sitno, Ruże, Wildno, Wojnowo, Zbójno.

3. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

3.1. Polityka przestrzenna gminy

1. **Rozwijanie systemów infrastruktury technicznej** - realizacja zadań i programów traktowana jest priorytetowo w gminie,
 - 100% zwodociągowanie gminy,
 - gazyfikacja gminy w dostosowaniu do potrzeb,
 - kanalizowanie miejscowości o zwartej zabudowie,
 - wprowadzanie ekologicznych systemów grzewczych,
 - 100% telefonizacja wsi.
2. **Rozwój różnych form turystyki** w oparciu o wysokie naturalne walory gminy (jeziora, ciekawy krajobraz – drumliny)
 - wyznaczenie szlaku turystycznego (motorowego, rowerowego i pieszego), z miejscami wypoczynku,
 - wyznaczenie miejsc stałego wypoczynku – teren ośrodka gminnego, tereny zespołów zabudowy letniskowej, miejsca kąpielisk i biwaków.
3. **W polityce ochrony środowiska** główne zadania to:
 - tworzenie obszarów chronionych (np. użytki ekologiczne),
 - utrzymanie stanu sanitarnego,
 - racjonalna gospodarka zasobami wodnymi szczególnie potrzebna z uwagi na deficyt wody dla produkcji roślinnej,
 - promocja zachowań proekologicznych,
 - zwiększenie powierzchni zalesień i zadrzewień poprzez wprowadzenie np. plantacji drzew.
4. **Polityka rolna** to:
 - promocja zdrowej żywności,
 - rozwój usług, obsługi rolnictwa, przetwórstwa rolno-spożywczego, przechowywania i chłodnictwa,
 - szukanie rynków zbytu dla produktów rolnych.
5. **W polityce mieszkaniowej** samorząd gminy nastawia się na:
 - ułatwienia w pozyskiwaniu terenów w obszarach preferowanych pod rozwój osadnictwa,
 - przyspieszenie procedury otrzymywania pozwoleń na budowę
6. **W polityce restrukturyzacji przemysłu** , w gminie będzie to:
 - zagospodarowanie pustostanów po zakładach rolnych i SKR,
 - dostosowanie profilu produkcji do surowców lokalnych,
 - wprowadzenie innowacyjnych technologii,
 - reorganizacja zbytu towarów (marketing),
 - prywatyzacja przedsiębiorstw.
7. **Polityka ochrony dóbr kultury** to:
 - programy prac badawczych i studialnych tzw. programy "ratownictwa przestrzennego" jako część składowa programu ochrony dóbr kultury,

- oddawanie w dzierżawę lub sprzedawanie obiektów zabytkowych na cele zgodne z ich charakterem np. dla turystyki krajoznawczej,
- stworzenie preferencji finansowych (ulgi podatkowe) i działania organizacyjne (prywatyzacja).

3.2. Kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego

Kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego gminy będą obejmowały następujące działania:

- Rozwój edukacji i zmian w profilu kształcenia młodzieży w wieku ponadpodstawowym pracującej i zatrudnionej w rolnictwie.
- Zmniejszenie liczby zatrudnionych w rolnictwie na 100ha/UR.
- Likwidacja bezrobocia poprzez tworzenie nowych miejsc pracy w usługach, obsłudze i przetwórstwie.
- Podniesienie poziomu usług i obsługi rolnictwa szczególnie w terenach wiejskich.
- Ograniczenie postępującego rozproszenia w wiejskiej sieci osadniczej.

3.3. Kierunki rozwoju gminy w aspekcie ochrony wartości kulturowych

Istniejące powiązania funkcjonalno-przestrzenne należy wykorzystać i rozwijać np. dla potrzeb popularyzowanej ostatnio tzw. "agroturystyki" uzupełnionej o turystykę pieszą i rowerową, dla potrzeb których można adaptować istniejące zespoły parkowo dworskie, dawną kolejkę wąskotorową czy też szlaki historyczne.

Dla stref opracować programy prac badawczych i studialnych tzw. programy "ratownictwa przestrzennego" jako część składową programu ochrony dóbr kultury.

Wobec powyższego winny być opracowane:

1. Programy badawcze (np. dla stref archeologicznych, dla założeń wiejskich);
2. Programy zabezpieczające i remontowe;
3. Programy funkcjonalno-przestrzenne np. dla turystyki krajoznawczej.

3.4. Cele i kierunki gospodarowania zasobami przyrody

Prawidłowa gospodarka przestrzenna, prowadzona na obszarze gminy, musi w pełni uwzględniać ochronę istniejącego systemu ekologicznego, a także eliminować wszystkie zagrożenia mogące poważnie zakłócać jego funkcjonowanie. Konieczna jest również poprawa jakości środowiska oraz wzbogacanie jego walorów. Realizacja tych zadań jest istotnym warunkiem dla osiągnięcia rozwoju zrównoważonego, będącego przecież jednym z głównych celów polityki ekologicznej państwa. Niezbędna jest również ze względu na stosunkowo ubogie zasoby środowiska bio-

tycznego, a także dominującą funkcję rolniczą i związane z nią zagrożenia i konflikty przyrodniczo – przestrzenne. Ponadto przez obszar gminy Zbójno przebiegają korytarze i ciągi ekologiczne, stanowiące ważne elementy systemu powiązań przyrodniczych o charakterze regionalnym.

Obszar gminy Zbójno to jednak przede wszystkim grunty rolne obejmujące gleby wysokich klas bonitacyjnych (I – IVb). To także osadnictwo wiejskie ze sferą towarzyszących usług oraz infrastrukturą techniczną.

W związku z powyższym, docelowa struktura funkcjonalno – przestrzenna gminy, powinna być kształtowana w układzie trzech głównych grup obszarów o odmiennych predyspozycjach i różnych dominujących funkcjach. Stanowiąc one będą podstawowe determinanty wpływające na całokształt działań, związanych z rozwojem ekonomicznym i gospodarką przestrzenną.

Dla analizowanej gminy będą to:

- obszary o dużych walorach przyrodniczych, pełniące głównie funkcje ekologiczne o znaczeniu lokalnym i regionalnym,
- obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej, obejmujące głównie gleby o wysokich klasach bonitacyjnych,
- obszary zurbanizowane, o znacznym stopniu przekształcenia środowiska, obejmujące zwartą, wielofunkcyjną, zabudowę osiedli wiejskich.

Najważniejszym elementem wspomnianej struktury przestrzennej będą obszary o dużych walorach przyrodniczych. Ich istnienie i funkcjonowanie będzie decydować o zasobach i jakości środowiska a także warunkach życia człowieka. Zasadnicze znaczenie w obrębie tych obszarów będą tutaj miały następujące elementy:

- 1) lasy, pełniące funkcje ochronne i estetyczno – krajobrazowe a także jako wiodący składnik wielu biotopów,
- 2) kompleksy łąkowo – bagienne, jako węzły ekologiczne, występujące w okolicach wsi Ciepień, Zbójno, Adamki, Sitno,
- 3) dolina rzeki Ruziec wraz z systemem dolin bocznych,
- 4) dolina rzeki Lubianki,
- 5) kompleks przyrodniczy jezior Wieleckiego i Działyńskiego,
- 6) parki podworskie, jako zespoły florystyczne o bogatej gatunkowo szacie roślinnej oraz miejsca egzystencji licznej drobnej fauny.

Obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej podlegają antropopresji niosącej za sobą liczne zagrożenia dla środowiska. Jednym z najważniejszych jest chemizacja gleb; związana ze stosowaniem nawozów mineralnych oraz szerokiej gamy środków ochrony roślin.

W związku z tym niezbędna jest ekologizacja tych obszarów. Powinna ona polegać nie tylko na wprowadzeniu innych zasad gospodarowania w zakresie stosowanych zabiegów agrotechnicznych (np. ograniczenie chemizacji), ale także na wzbogacaniu tła przyrodniczego. Do takiego wniosku skłaniają dodatkowo niektóre uwarunkowania, a zwłaszcza dynamiczna rzeźba terenu i związane z nią duże spadki. Są one jedną z głównych przyczyn zjawiska erozji wodnej, prowadzącego do degradacji gleb.

Zasadniczym elementem wspomnianego tła przyrodniczego, powinny być niewielkie powierzchniowo zespoły wysokiej roślinności śródpolnej, tworzące enkla-

wy, wkomponowane w układ pól i łąk. Stanowią one będą podstawowy składnik tzw. ekosystemów „pułapkowych”, ograniczających negatywne zjawiska i zagrożenia, związane z erozją wodną i eoliczną. Elementem uzupełniającym powinny być zbiorniki wód powierzchniowych, reprezentowane przez drobne oczka wodne zarówno naturalne jak i sztuczne z towarzyszącą im obudową biologiczną.

Obszary zurbanizowane, mimo dominacji czynnika antropogenicznego oraz znacznych przekształceń środowiska, powinny charakteryzować się wysokim udziałem powierzchni biologicznie czynnych. Tworzyć je będą przede wszystkim zadrzewienia i zakrzewienia przydomowe i przydrożne oraz ogólnodostępne tereny zielone. Powinny one stanowić minimum 50 % ogólnej powierzchni terenów wchodzących w skład przedmiotowej funkcji. Zapewni to zarówno minimum równowagi ekologicznej, jak również wpłynie korzystnie na walory estetyczno – krajobrazowe osiedli wiejskich w obrębie całej gminy.

3.5.Cele i kierunki gospodarowania rolniczą przestrzenią produkcyjną

Głównym celem gospodarowania rolniczą przestrzenią produkcyjną na obszarze gminy powinno być optymalne wykorzystanie jej zasobów produkcyjnych wynikających z żyzności i wartości bonitacyjnej gleb oraz zagospodarowanie pierwotnej produkcji rolnej poprzez rozwój drobnego, lokalnego przetwórstwa rolno – spożywczego. W oparciu o analizę uwarunkowań wewnętrznych gminy, wyodrębniono czynniki tworzące szanse rozwoju społeczno – gospodarczego wynikające z:

- korzystnych warunków dla produkcji rolniczej opartej o duży udział żyznych gleb wysokiej wartości bonitacyjnej (klasy I – IVb zajmują 89,6 % ogólnej powierzchni użytków rolnych),
- dominującej formy własności prywatnej gruntów rolnych, tj. 89,3 % ogólnej powierzchni gminy,
- znacznego udziału gospodarstw indywidualnych powyżej 10 ha (stanowią one 37,3 % ogółu gospodarstw gminy),
- nadwyżki siły roboczej,
- wysokiej produkcji towarowej, stanowiącej zaplecze surowcowe dla rozwoju przetwórstwa rolno – spożywczego,
- wysokich walorów przyrodniczo – krajobrazowych do rozwoju różnych form turystyki i agroturystyki.

Efektywne wykorzystanie powyższych szans rozwoju gminy, może nastąpić poprzez modernizację terenów wiejskich, polegającą na przebudowie i odchodzeniu od monofunkcyjności wsi, tj. tylko produkcja surowców rolniczych oraz umiejętnym wkomponowaniu w wiejską przestrzeń nowych funkcji pozarolniczych, tzw. rozwój wielofunkcyjny.

Niekorzystne zjawisko monofunkcyjności wsi, uwiaryściło się w okresie transformacji systemowej po 1989 r. kiedy zapanowały mechanizmy gospodarki rynkowej, a produkcja rolno w gminie była zdominowana głównie przez jedną gałąź, tj. pierwotną produkcję rolno (baza surowcowa).

W związku z powyższym na terenie gminy wystąpiło wysokie bezrobocie oraz odczuwalny spadek warunków życia ludności. Aby przeciwdziałać dalszym niekorzystnym zjawiskom, należy podjąć działania, zmierzające do wielofunkcyjnego rozwoju terenów wiejskich tzn. oprócz podstawowej działalności rolniczej rozwijać inne gałęzie gospodarki pozarolniczej, polegające na:

- tworzeniu nowych miejsc pracy poprzez rozwój drobnego przetwórstwa rolno - spożywczego i przechowalnictwa oraz rozwój działalności pozarolniczej, tj. usługi, obsługę rolnictwa, rzemiosło, obsługę turystyczną itp., łagodząc jawne i ukryte bezrobocie,
- rozwoju edukacji i zmian kształcenia młodzieży dostosowując profil nauczania do potrzeb regionu,
- konkurencyjności pierwotnej i przetworzonej produkcji rolnej poprzez obniżanie kosztów jednostkowych przy jednoczesnym podnoszeniu jej jakości,
- rozwoju agroturystyki, szczególnie w obszarach o wysokich walorach przyrodniczo - krajobrazowych,
- modernizacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej obejmującej problem łagodzenia niedoboru wody opadowej dla produkcji roślinnej, poprzez budowę zbiorników retencyjnych i urządzeń do nawodnień,
- efektywne promowanie gminy na zewnątrz, przyciąganie inwestorów zagranicznych i krajowych, wskazywanie obszarów do działań gospodarczych (tzw. strefy ekonomiczne),
- rozwój infrastruktury technicznej w obszarach wiejskich jako czynnika aktywizującego,
- umiejętnym wykorzystaniu walorów przyrodniczo - krajobrazowych do rozwoju turystyki i agroturystyki.

3.6. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej

Podstawowym celem z zakresu infrastruktury technicznej jest wzrost poziomu rozwoju poszczególnych mediów jako czynnika powodującego wzrost poziomu życia ludności i rozwoju społeczno - gospodarczego, jak również osiągnięcia odpowiedniej jakości środowiska przyrodniczego.

Cel ten można osiągnąć poprzez:

- budowę gminnej oczyszczalni ścieków z siecią kanalizacyjną,
- rozbudowę rozdzielczej sieci wodociągowej,
- stosowanie do celów grzewczych paliw ekologicznych (gaz, energia elektryczna, olej opałowy).

3.6.1. Zaopatrzenie w wodę

Zakłada się 100% zaopatrzenie mieszkańców w wodę z wodociągów grupowych. W tym celu konieczna jest realizacja następujących przedsięwzięć:

- rozbudowa ujęcia wody w Działyniu, która powinna polegać na modernizacji i rozbudowie stacji uzdatniania oraz budowie zbiorników wyrównawczych,
- rozbudowa rozdzielczej sieci wodociągowej,
- wykonanie opracowania hydrograficznego w celu wyznaczenia stref pośredniej ochrony sanitarnej gminnych ujęć wody,

- strefy ochrony pośredniej ujęć wody należy wyznaczać przed przystąpieniem do lokalizacji wszelkich działań inwestycyjnych w sąsiedztwie ujęć.

3.6.2. Odprowadzanie i unieszkodliwianie ścieków

Aby w pełni rozwiązać problem odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków wyznacza się obszary o zróżnicowanym systemie oczyszczania:

- Grupowy system oczyszczania ścieków zakłada się we wsiach: Zbójno, Działyń,
W tym celu konieczna jest budowa sieci kanalizacyjnej i gminnej oczyszczalni ścieków z punktem zlewnym w miejscowości Zbójno oraz budowa lokalnej oczyszczalni dla wsi Działyń.
- Indywidualny system oczyszczania ścieków zakłada się na terenach o rozproszonej zabudowie. Oczyszczanie i unieszkodliwianie ścieków odbywać się będzie poprzez indywidualne oczyszczalnie przydomowe lub zbiorniki bezodpływowe z koniecznością wywozu do punktu zlewnego przy gminnej oczyszczalni ścieków.

3.6.3. Zaopatrzenie w ciepło

Zakłada się sukcesywną modernizację i przebudowę urządzeń grzewczych w celu zastosowania paliw o niskim stopniu emisji zanieczyszczeń (ogrzewanie gazowe, olejowe, elektryczne).

3.6.4. Telekomunikacja

Zakłada się modernizację central automatycznych, zainstalowanie central automatycznych cyfrowych o większej pojemności oraz systematyczną rozbudowę sieci telefonicznej.

3.6.5. Zaopatrzenie w gaz

Zakłada się dalszy rozwój gospodarki gazem bezprzewodowym a docelowo w miejscowościach o zwartej zabudowie i przewidzianych do rozwoju gazyfikacji gazem ziemnym wysokometanowym zgodnie z „Analizą efektywności gazyfikacji województwa wrocławskiego”.

3.6.6. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Zakłada się modernizację starych linii energetycznych oraz rozbudowę sieci rozdzielczej 15 kV związanej z rozwojem gminy.

3.6.7. Gospodarka odpadami

Zakłada się uporządkowanie gospodarki odpadami poprzez wprowadzenie sieci pojemników na śmieci na poszczególnych działkach oraz wywóz na gminne wysypisko odpadów we wsi Rembiocha.

Składowanie odpadów winno iść w kierunku ich segregacji w obrębie wysypisk.